

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор СумДУ

проф. Васильєв А.В.

14 березня 2007р.

ПОЛОЖЕННЯ

„14” березня 2007р.

Суми

№ 01

**Про організацію наукової,
науково-технічної
діяльності у Сумському
державному університеті**

1. Загальні положення

- 1.1. Положення створене для забезпечення правових, економічних і організаційних умов наукової діяльності та поглиблення її взаємодії з навчальним процесом, підготовки висококваліфікованих фахівців та виконання конкурентно-спроможних наукових розробок.
- 1.2. Це Положення регламентує наукову і науково-технічну діяльність (далі - ННТД) Сумського державного університету (далі - СумДУ) та складене на основі «Положення про організацію наукової, науково-технічної діяльності у вищих навчальних закладах III та IV рівнів акредитації», яке затверджене наказом Міністерства освіти і науки України № 422 від 01.06.2006 р. та Статуту СумДУ.
- 1.3. ННТД є невід'ємною складовою діяльності СумДУ, що забезпечує інтеграцію освіти і науки.
- 1.4. При організації та проведенні науково-дослідних, науково-технічних та дослідно-конструкторських робіт СумДУ керується Конституцією і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства освіти і науки України, цим Положенням, власним статутом, наказами ректора та іншими нормативними документами.
- 1.5. Дане Положення відміняє дію «Положення про науково-дослідний сектор СумДУ» та «Положення про оплату праці наукових, інженерно-технічних співробітників в науково-дослідному секторі СумДУ», які прийняті на засіданні Вченої ради 10 березня 2005 року (протокол № 8).

2. Мета та основні завдання ННТД

2.1. Основною метою ННТД СумДУ є - одержання і використання нових наукових знань з метою створення суспільно корисних наукових результатів, забезпечення якісної підготовки фахівців для відповідних галузей економіки, наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації; розв'язання комплексних задач у сфері наукового і технологічного розвитку; впровадження і використання в Україні та на світовому ринку наукових і науково-практичних результатів.

2.2. Основними завданнями СумДУ у галузі наукової і науково-технічної діяльності є:

розвиток і підтримка фундаментальних досліджень у галузі природничих, технічних, гуманітарних, психолого-педагогічних і соціально-економічних наук з метою подальшого використання отриманих результатів для розвитку пріоритетних напрямів науки і техніки, суспільного розвитку, впровадження у виробництво для розбудови економіки Сумської області і держави;

виконання прикладних досліджень і розробок з метою ефективного використання і розвитку наукового потенціалу університету, залучення додаткових коштів для розвитку наукових напрямків тощо;

- дослідження і розробка теоретичних та методологічних основ формування і розвитку вищої освіти, підсилення впливу науки на вирішення завдань освіти і виховання, збереження і зміцнення визначального характеру науки в розвитку суспільства, культури, економіки тощо;
- підтримка існуючих та формування нових наукових шкіл;
- здійснення заходів щодо підтримки наукових досліджень молодих учених і обдарованих студентів та залучення їх до наукових шкіл;
- забезпечення підготовки у СумДУ кваліфікованих фахівців, наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації на основі новітніх досягнень;
- ефективне використання наукового і науково-технічного потенціалу СумДУ для вирішення пріоритетних завдань оновлення виробництва та проведення соціально-економічних перетворень у Сумській області і державі в цілому;
- розвиток нових, прогресивних форм науково-технічного співробітництва із закордонними і вітчизняними осередками академічної і галузевої науки з метою спільного вирішення найважливіших науково-технічних завдань, створення високих технологій і розширення використання наукових розробок СумДУ у промисловості;

розвиток інноваційної діяльності для створення наукоємної науково-технічної продукції та конкурентоспроможних зразків нової техніки і матеріалів;

сприяння захисту інтелектуальної власності та авторських прав дослідників як основи зміцнення і розвитку науки, виходу на ринок технологій;

модернізація та оновлення лабораторної експериментальної і виробничої бази СумДУ та ефективне її використання, в тому числі, спільно різними науковими структурними підрозділами;

організація інформаційної та видавничої діяльності, популяризація досягнень

науки у СумДУ через засоби масової інформації, мережу Інтернет тощо;
проведення кон'юнктурних досліджень ринку наукових послуг, патентно-ліцензійної роботи, здійснення маркетингового, інформаційного забезпечення та трансферу науково-технічної продукції відповідно до міжнародних стандартів;
наповнення змісту навчальних дисциплін з урахуванням досягнень науки і техніки.

3. Науково-організаційні структури та керівництво

- 3.1. Організацію ННТД у СумДУ та її безпосереднє керівництво, планування, поточне управління здійснює проректор з наукової роботи в межах делегованих ректором повноважень. Функції управління та організації наукової діяльності проректор з наукової роботи здійснює через створені у СумДУ наукові підрозділи та дорадчі наукові структури (наукові ради, наукові секції за пріоритетними напрямками, експертні комісії тощо).
- 3.2. Для організації та координації ННТД за держбюджетними темами, господарськими договорами, державними і міжнародними грантами у СумДУ згідно із наказом ректора створюється науково-дослідна частина (далі НДЧ). НДЧ є структурним підрозділом університету та не має самостійного балансу і статусу юридичної особи.
- 3.3. НДЧ у своїй діяльності керується законами України, нормативними документами Міністерства освіти і науки України, статутом університету, наказами ректора, цим Положенням та іншими нормативними документами СумДУ. Очолює роботу НДЧ начальник, який призначається наказом ректора та підпорядкований проректору з наукової роботи.
- 3.4. Начальник НДЧ безпосередньо здійснює керівництво її діяльністю, узгоджує плани робіт структурних наукових підрозділів, готує пропозиції щодо розподілу між ними обсягу фінансування, матеріально-технічних ресурсів, формує штатний розпис тощо.
- Начальник НДЧ здійснює свою роботу та несе відповідальність за своєчасне та якісне виконання господарської і держбюджетної тематики та державних і міжнародних грантів, впровадження їх результатів у виробництво і навчальний процес, раціональне використання коштів, одержаних на їх виконання, дотримання планової, фінансової та штатної дисципліни, вимог охорони праці, техніки безпеки та ін. згідно з "Посадовою інструкцією", затвердженою ректором університету.
- Начальник НДЧ розробляє посадові інструкції безпосереднім виконавцям робіт (зав. лабораторії, науковому керівнику теми, науковим, інженерно-технічним працівникам та ін.), які затверджуються ректором університету.
- 3.5. Головними завданнями НДЧ є управління ННТД СумДУ, керування та науково-організаційне забезпечення бюджетних і господарських тематик та

статистичної звітності перед органами управління і статистики, забезпечення методичної і правової допомоги керівникам наукових структурних підрозділів. Зокрема:

3.5.1. У галузі планування та організації наукових досліджень:

розробка планів науково-дослідних, науково-технічних, дослідно-конструкторських робіт (далі - НДР) на конкурсних засадах;

організація виконання досліджень та розробок на сучасному науково-технічному рівні;

- здійснення контролю за своєчасним та якісним виконанням науково-дослідних робіт у відповідності з затвердженими технічними завданнями та програмами;
- забезпечення державної реєстрації виконуваних досліджень, своєчасності та достовірності звітності з НДР;
- здійснення заходів з організації впровадження результатів завершених наукових досліджень;
- підготовка пропозиції про включення розробок університету в державні та регіональні замовлення;
- залучення викладачів, наукових співробітників університету, докторантів, аспірантів і студентів до участі у виконанні міждержавних та міжнародних наукових програм;
- розробка та проведення сучасних інноваційних процедур впровадження результатів досліджень;

3.5.2. У галузі забезпечення наукових досліджень:

здійснює інформаційне забезпечення досліджень та розробок, в тому числі через органи державної системи науково-технічної інформації;

проводить техніко-економічну експертизу науково-дослідних робіт, патентні дослідження з метою забезпечення високого науково-технічного рівня і патентної чистоти та сприяє оформленню заявок на очікувані патенти;

організовує раціональне (в тому числі на основі кооперації) використання унікального обладнання;

- забезпечує відповідність застосованих в університеті засобів і методів вимірювань, розробленої в університеті науково-технічної, конструкторської і технологічної документації вимогам державних стандартів, технічних умов та інших нормативних документів, надає засоби вимірювань на державну і відомчу перевірку.

3.5.3. У галузі організації праці та фінансування досліджень:

- розробляє штатний розклад НДЧ університету, узгоджує і корегує кошториси видатків на виконання НДР;
- організує та проводить спільно з науковими підрозділами університету атестацію наукових співробітників та фахівців;
- готує пропозиції щодо встановлення надбавок, доплат і премій співробітникам.

3.5.4. У галузі зв'язку наукових досліджень з навчальним процесом:

бере участь в організації розробок наукових проблем розвитку та вдосконалення вищої освіти;

сприяє у наданні лабораторної бази проблемних науково-дослідних лабораторій університету студентам, аспірантам і докторантам для проведення досліджень, в тому числі для виконання курсових і кваліфікаційних робіт, проведення виробничних практик;
приймає участь в модернізації діючих та створенню нових навчальних і науково-дослідних лабораторій.

- 3.6. До складу НДЧ входять (Додаток 1) наукові підрозділи факультетів і кафедр, навчально-науково-виробничі центри, міжгалузеві, проблемні і науково-дослідні лабораторії, наукові і науково-технічні відділи та інші структурні наукові підрозділи; науково-дослідні інститути і Центри зокрема із закладами Національної Академії наук України.
- 3.7. Наукові підрозділи можуть створюватись наказом ректора на кафедрах, факультетах, інститутах і при НДЧ та діють на основі статуту СумДУ, знаходяться в підпорядкуванні відповідних структурних підрозділів, здійснюють свою діяльність відповідно до затверджених ректором Положень про них тощо.
- 3.8. Виконання програм та проектів фундаментальних і прикладних досліджень і розробок здійснюються колективами структурних наукових підрозділів, до складу яких входять наукові та науково-педагогічні працівники, докторанти і аспіранти, студенти, допоміжний персонал та в разі потреби залучаються фахівці сторонніх організацій.
- 3.9. Організацію та безпосереднє керівництво виконанням програми або проекту досліджень і розробок здійснюють наукові керівники, які призначаються з числа професорсько-викладацького складу та провідних наукових працівників. У разі потреби можуть призначатись також відповідальні виконавці програм і проектів, наукові консультанти, інші відповідальні особи.
- 3.10. Кандидатура наукового керівника НДР розглядається кафедрою та призначається наказом ректора. Він є безпосереднім організатором і виконавцем НДР, несе адміністративну і матеріальну відповідальність з питань, які входять до його компетенції, підпорядковується начальнику НДЧ. Науковому керівнику підпорядковуються безпосередньо виконавці НДР з числа штатних співробітників, сумісників, аспірантів, докторантів і студентів.
- Науковий керівник НДР:
- здійснює свою діяльність у відповідності з «Посадовою інструкцією», яку розробляє начальник НДЧ та затверджує ректор університету;
за заявою зараховується на роботу в установленому порядку штатним співробітником (сумісником) на термін дії трудового договору, або працює за договором підяду;
несе повну відповідальність за науково-технічний рівень, патентну чистоту, техніко-економічне обґрунтування, якість і термін виконання робіт, впровадження результатів НДР у виробництво;

з питань штатного розпису, дотримання внутрішнього розпорядку трудової дисципліни тощо, підпорядковується безпосередньо завідувачу кафедри (зав. лабораторії), функціонально - начальнику НДЧ та підзвітний проректору з наукової роботи.

4. Фінансування ННТД

- 4.1. Для здійснення ННТД запроваджується принцип багатоканального фінансування, у тому числі з використанням можливостей, які надає входження України в міжнародний науковий простір.
- 4.2. Джерелами фінансування ННТД у СумДУ є кошти державного бюджету та кошти, одержані на виконання науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, надання наукових послуг на замовлення юридичних і фізичних осіб, кошти від державних та міжнародних фондів (гранти) інші джерела відповідно до чинного законодавства.
- 4.3. Наукові дослідження і розробки СумДУ, що проводяться за рахунок коштів загального фонду державного бюджету, фінансуються Міністерством освіти і науки України за бюджетною програмою відповідно до затвердженого тематичного плану.
- 4.4. Кошти державного бюджету надходять до казначейського рахунку університету, а бухгалтерський облік їх здійснює бухгалтерія університету окремо по кожній держбюджетній темі згідно кошторисів. Оплата праці виконавців держбюджетних тем здійснюється згідно цього Положення та нормативних документів з оплати праці.
- 4.5. Кошти за виконання господарчої тематики, державних і міжнародних грантів надходять на спеціальний реєстраційний рахунок університету для розрахунків за виконані НДР, а їх бухгалтерський облік здійснює бухгалтерія університету. Оплата праці виконавців окремо по кожній НДР здійснюється згідно цього Положення та нормативних документів з оплати праці у межах кошторисів по НДР.
- 4.6. Відповідно до фактичного кошторису, який укладається в установленому порядку, частина коштів від діяльності за конкретною господарчою темою може бути розподілена на виконання пошукових досліджень згідно відповідних розрахунків.
- 4.7. Порядок формування загальноуніверситетських накладних витрат НДЧ та розміри відрахування до них регламентується окремим Положенням про формування накладних витрат СумДУ.
- 4.8. Виходячи із пріоритетних завдань розвитку ННТД в університеті, перспектив розширення переліку відповідних навчальних спеціальностей і спеціалізацій

та забезпечення якісної освіти з існуючих спеціальностей на високому науковому рівні, ректор має право використовувати кошти спеціального фонду університету для фінансової підтримки досліджень, які проводяться як під егідою наукових шкіл, так і у структурних наукових підрозділах та окремими вченими або творчими колективами тощо.

5. Планування, організація і облік

5.1. Управління науковою і науково-технічною діяльністю здійснює Міністерство освіти і науки України в межах його повноважень. Поточне та перспективне планування наукової та науково-технічної діяльності здійснює СумДУ.

5.2. Планування наукових досліджень і розробок здійснюється відповідно до основних науково-технічних напрямів університету, що затверджується Вченою радою. Основою планування науково-дослідної діяльності є тематичні плани науково-дослідних робіт.

5.3. СумДУ самостійно здійснює поточне та перспективне планування ННТД відповідно до затвердженого ректором і узгодженого з Міністерством освіти і науки України (для бюджетного фінансування) тематичного плану.

Фундаментальні дослідження, прикладні розробки, розробки, що сприяють розвитку інноваційної діяльності СумДУ та фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, включаються до тематичного плану на підставі проходження конкурсного відбору. Конкурсний відбір тем здійснюється у відповідності до окремого Положення.

5.4. Фінансово-господарська діяльність у сфері ННТД за відповідними бюджетними програмами здійснюється на підставі затверджених Міністерством освіти і науки України кошторисів СумДУ, що є основними плановими документами.

5.5. Планування витрат на проведення НДР за господарчими договорами і грантами здійснюється НДЧ самостійно на основі розрахунків, результати яких відображаються в калькуляції кошторисної вартості в цілому за темою, з виділенням вартості робіт (послуг), які підлягають виконанню у поточному бюджетному році. По завершенню НДР в установленому порядку НДЧ складається фактичний кошторис витрат.

5.6. Документальне оформлення операцій, пов'язаних з виконанням науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт або наданням платних послуг у сфері наукової, науково-технічної діяльності, забезпечення їх обліку та складання звітності здійснюється НДЧ відповідно до вимог чинного законодавства України.

5.7. Науково-дослідні, дослідно-конструкторські роботи підлягають реєстрації в Українському інституті науково-технічної і економічної інформації відповідно

до вимог чинного законодавства України.

5.8. За підсумками виконаних наукових досліджень в СумДУ складаються відповідні звіти, видаються збірки наукових праць, доповідей, тез доповідей на наукових конференціях тощо.

5.9. Облік витрат ведеться за кожною НДР окремо. НДЧ і бухгалтерія СумДУ забезпечують порівняльну відповідність планових і звітних даних.

Контроль за термінами виконання НДР та їх відповідність джерелам фінансування забезпечує НДЧ.

6. Виконавці науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт та оплата їх праці

6.1. Суб'єктами ННТД у СумДУ є штатні наукові та науково-педагогічні працівники, науково-технічні працівники, докторанти, аспіранти, студенти, стажисти-дослідники, керівний склад навчального закладу, працівники, що здійснюють організацію та координацію досліджень і розробок тощо.

6.2. До виконання НДР у СумДУ можуть залучатися фахівці наукових установ, підприємств та організацій Національної та галузевих академій наук, інші фахівці, що мають відповідну кваліфікацію.

6.3. Прийняття на роботу здійснюється наступним чином:

6.3.1. Штатні наукові працівники приймаються до відповідного структурного підрозділу для виконання НДР або інших видів наукової діяльності на основі їх заяви та наказу ректора.

6.3.2. Штатні інженерно-технічні та інші працівники приймаються до відповідного структурного підрозділу для виконання НДР або інших видів виробничої діяльності на основі їх заяви та наказу ректора.

6.3.3. Сумісники - наукові та інженерно-технічні працівники приймаються до відповідного структурного підрозділу для виконання НДР відповідно до вимог чинного законодавства України на підставі трудових договорів, що укладаються між працівниками і СумДУ, та наказу ректора:

термін дії трудового договору для працівників-сумісників встановлюється за погодженням сторін, але не може перевищувати терміну виконання НДР, на яку зарахований працівник;

сумісники - наукові, науково-педагогічні працівники для виконання НДР можуть залучатися з інших підприємств та організацій.

6.3.4. Господарські договори і гранти можуть виконуватися працівниками на підставі договорів підряду між Замовником та Підрядчиком.

6.4. Науково-педагогічні, наукові і інженерно-технічні працівники виконують дослідження та розробки відповідно до національних, державних, галузевих та інших програм і проектів, тематичних та координаційних планів, договорів, завдань (технічних завдань), індивідуальних планів, несуть відповідальність за

якість і своєчасність їх виконання, наукову та практичну цінність, суспільну та економічну корисність наукових і науково-практичних результатів.

- 6.5. Оплата праці наукових та інженерно-технічних працівників здійснюється у відповідності з чинним законодавством України, нормативними документами МОН України, іншими нормативно-правовими актами України та нормативними документами СумДУ.
- 6.6. Оплата працівників СумДУ (штатних та сумісників) складається з посадових окладів, доплат, надбавок, премій, тощо.
- 6.7. Надбавки та доплати до посадових окладів штатних наукових співробітників університету, що працюють за господарчою договірною тематикою встановлюються ректором за поданням начальника НДЧ та узгодженням з проректором з наукової роботи у відповідності з чинним законодавством України.
- 6.8. Надбавки та доплати встановлюються в межах фонду заробітної плати планових обсягів та виплачуються в межах фактично отриманих коштів за темою.
- 6.9. Нарахування заробітної плати для штатних працівників здійснюється згідно таблицю обліку робочого часу.
- 6.10. Оплата праці сумісників здійснюється за фактично виконану роботу в установленому порядку.
- 6.11. При виконанні НДР на підставі договору підряду винагорода кожному члену творчого колективу підрядчика встановлюється рішенням керівника НДР у межах фонду заробітної плати фактично отриманих коштів по закінченому етапу робіт, або завершенню НДР. Акт здачі-прийняття робіт при цьому обов'язковий.
- 6.12. Матеріальне заохочення та преміювання вводяться з метою:
  - зацікавлення кожного працюючого у виявленні та реалізації резервів і можливостей підвищення результатів індивідуальної та колективної праці; обґрунтування співвідношень в оплаті праці різних категорій працюючих, виходячи з їх ролі у виробничому процесі, кваліфікаційно-професійного досвіду, складності виконуваних ними робіт та функцій, рівня відповідальності і творчої активності; відповідності між розміром оплати та трудовими зусиллями працівника, виходячи з результатів індивідуальної праці та оцінки особистого внеску в кінцеві результати;
  - стимулювання створення принципово нової техніки та технології, посилення матеріального заохочення від впровадження розробок у народне господарство;
  - стимулювання виконання річних тематичних планів наукових розробок,

підвищення науково-технічного рівня досліджень, які виконуються.

- 6.13. Преміювання працівників - безпосередніх виконавців господарсько договірної теми або гранта, які створили науково-технічну продукцію, здійснюється поетапно, або за повністю завершеною темою, яку здано за актом здачі-прийняття робіт Замовнику та надходженні коштів на розрахунковий рахунок університету.
- 6.14. Преміювання працівників, виконавців держбюджетної тематики, може здійснюватись по закінченню календарного року за умови, оформлення відповідного акта прийняття НДР та надходження коштів на розрахунковий рахунок університету.
- 6.15. Премія може виплачуватись за рахунок економії фонду заробітної плати відповідної НДР. Розміри премій для безпосередніх виконавців НДР та фахівців (в тому числі керівних працівників), що сприяють виконанню роботи, встановлюються наказом ректора за поданням наукового керівника або начальника НДЧ та узгоджується з проректором з наукової роботи.

7. Дорадчі наукові органи

- 7.1. Наукова рада університету (дані НР) є колективним дорадчим органом управління науковою та науково-технічною діяльністю СумДУ. Вона приймає рішення та виробляє рекомендації в межах своєї компетенції відповідно до цього Положення
- 7.2. Наукова рада СумДУ у складі 35 осіб утворюється терміном на два роки. Головою Наукової ради є проректор з наукової роботи СумДУ. Кількісний і персональний склад, заступник голови НР і вчений секретар затверджується наказом ректора. До складу НР входять за посадами начальник НДЧ, декани факультетів і їх заступники з наукової роботи, директор медичного інституту і його заступник з наукової роботи, начальник і заступник начальника з наукової роботи Наукового центру бойового застосування ракетних військ і артилерії, начальник навчально-організаційного відділу з роботи в позабазових структурних підрозділах, завідувач докторантури і аспірантури.
- 7.3. До компетенції НР університету належить розгляд питань:
- стан науково-дослідної роботи, міжнародного наукового співробітництва та виконання перспективного плану з кадрового забезпечення в структурних підрозділах університету;
  - підсумки виконання господарчих договорів, держбюджетних тем, регіональних, державних і міжнародних грантів;
  - наукова і науково-технічна експертиза проектів;
  - прийняття рішень про участь у наукових регіональних, державних і міжнародних програмах та надання рекомендацій стосовно укладання господарчих договорів;

затвердження тематик науково-дослідних робіт кафедр, що виконуються за рахунок другої половини дня;

- розгляд і затвердження Положень, що стосується ННТД; про відкриття аспірантури і докторантури з конкретних наукових спеціальностей;
- звітування аспірантів і докторантів;
- підсумки зарахування в аспірантуру і докторантуру;
- підсумки роботи спеціалізованих вчених рад; звітування стипендіатів, що отримують стипендії для молодих вчених та надання рекомендацій на отримання вказаних стипендій;
- стан і перспективи розвитку наукових видань;
- стан і перспективи розвитку науково-дослідної роботи студентів.

7.4. Засідання НР проводяться раз в місяць за планом, який складається на один рік та затверджується ректором після його обговорення на першому засіданні НР у новому навчальному році. Засідання НР оформлюються протоколом, який підписує голова і вчений секретар.

7.5. Рішення НР з усіх питань приймається відкритим голосуванням більшістю голосів, а у випадку питань, пов'язаних з рекомендаціями на отримання іменних стипендій для молодих вчених - таємним голосуванням.

7.6. Наукова рада інституту (факультету) є дорадчим органом цього структурного підрозділу. Її роботу очолює директор інституту (декан факультету) або їх заступники з наукової роботи. План роботи цих наукових рад затверджує проректор з наукової роботи, їх засідання, що проходять раз у місяць оформлюються протоколом, а рішення з усіх питань приймаються відкритим голосуванням. На засіданнях НР інститутів і факультетів розглядаються такі питання:

стан науково-дослідної роботи та виконання перспективного плану з кадрового забезпечення на окремо взятих кафедрах;

підсумки участі студентів інституту (факультету) у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт.

підсумки проведення щорічної науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів;

- про стан публікації результатів науково-дослідної роботи кафедр інституту (факультету) у фахових виданнях; розгляд дисертаційних робіт, підготовлених представниками сторонніх організацій, що плануються до представлення у спеціалізовані вчені ради при СумДУ;
- розгляд дисертаційних робіт, підготовлених аспірантами і співробітниками СумДУ; обговорення питань, пов'язаних з можливістю фінансування за рахунок коштів СумДУ перспективних розробок, що можуть дати вихід на укладання господарчих договорів і отримання грантів;

підсумки виконання НДР за грантами, господарчими договорами та темами другої половини дня;

7.7. На кожній кафедрі не рідше одного разу на два місяці проводяться відкриті наукові семінари під головуванням завідувачів кафедри або провідних вчених. На наукових семінарах розглядається комплекс питань, які пов'язані з науковими дослідженнями викладачів, співробітників, докторантів і аспірантів та студентів кафедри, в тому числі, обговорюються матеріали дисертаційних робіт і підготовлених до друку наукових статей та питання про можливості укладення договорів з господарської тематики і участь у конкурсах на державні і міжнародні гранти. В університеті під керівництвом провідних вчених можуть діяти між-кафедральні і міські наукові семінари.

8. Підготовка науково-педагогічних кадрів.

8.1. Підготовка науково-педагогічних кадрів в СумДУ здійснюється відповідно до «Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів», що затверджене постановою Кабінету Міністрів України № 309 від 01.03.1999 р. і регламентує цю діяльність та є обов'язковим для всіх вищих навчальних закладів.

8.2. Виходячи із завдань розвитку СумДУ як науково-освітнього центру регіону, перетворення його в університет європейського рівня з високою якістю проведення наукових досліджень, Вченою радою університету затверджується «Перспективний план роботи з кадрового забезпечення діяльності СумДУ». Перспективний план визначає потреби у науково-педагогічних кадрах та пере-затверджується у встановлені Вченою радою терміни.

8.3. В СумДУ функціонує як постійно діюча так і разова аспірантури і докторантури з конкретних наукових спеціальностей в залежності від вимог до персонального складу докторів наук, які є штатними співробітниками університету. Аспірантура функціонує як з відривом від виробництва так і без відриву, а докторантура лише з відривом від виробництва. Підготовка аспірантів і докторантів проводиться за кошти Державного бюджету України, юридичних і фізичних осіб.

8.4. Прийом в аспірантуру і докторантуру проводиться на конкурсній основі в термін, що встановлений наказом ректора. Щорічно для аспірантів відділом докторантури і аспірантури складається робочий навчальний план, який затверджується ректором університету.

8.5. Для розширення наукових напрямів у СумДУ, а також за спеціальностями, по яких з об'єктивних причин не може бути відкрита аспірантура і докторантура, підготовка науково-педагогічних кадрів проводиться через аспірантуру і докторантуру інших ВНЗ і наукових установ.

8.6.3 метою підготовки дисертаційних робіт кандидатів наук співробітники

СумДУ та сторонніх організацій можуть бути прикріплені здобувачами в установленому порядку.

- 8.7. Порядок стимулювання наукових керівників аспірантів, консультантів докторантів та кафедр університету визначається окремими Положеннями.
- 8.8. Захист дисертаційних робіт викладачами, співробітниками, аспірантами і докторантами СумДУ проводиться у спеціалізованих вчених радах як при СумДУ так і при сторонніх організаціях. Керівництво університету постійно сприяє створенню спеціалізованих вчених рад при СумДУ. Функціонування спеціалізованих вчених рад при СумДУ та порядок забезпечення підготовки до захисту здобувачів університету регламентується нормативними документами ВАК України та окремими Положеннями СумДУ.
- 8.9. З метою підвищення ефективності підготовки науково-педагогічних кадрів, активізації до-аспірантських форм підготовки студентів, які мають намір поступити в аспірантуру СумДУ, в університеті щорічно запроваджується організація груп наукового резерву. Слухачі групи наукового резерву можуть проходити підготовку з дисциплін «Філософія» та «Іноземна мова» за програмою кандидатських екзаменів, які, після відповідного допуску, вони складають до початку вступних екзаменів в аспірантуру. Порядок формування груп наукового резерву встановлюється наказом ректора.

9. Міжнародне наукове та науково-технічне співробітництво

- 9.1. СумДУ здійснюють науково-технічне співробітництво з навчальними закладами, організаціями, фірмами та фондами зарубіжних країн, інші види наукового співробітництва відповідно до чинного законодавства України.
- 9.2. Міжнародне наукове та науково-технічне співробітництво СумДУ спрямовано на:
- залучення до співпраці закордонних замовників та інвесторів, укладання та виконання угод про співробітництво із закордонними університетами, фірмами, фондами та іншими організаціями на проведення досліджень і розробок;
залучення коштів закордонних замовників та міжнародних фондів і грантів для фінансування ННТД у СумДУ;
  - одержання конкурентоспроможних на світовому ринку науково-прикладних результатів, розробку високоефективної науково-технічної продукції; трансфер на світовий ринок наукової та науково-технічної продукції, здійснення маркетингу, участь у міжнародних виставках та ярмарках;
  - забезпечення проходження науковими, науково-педагогічними працівниками, докторантами, аспірантами та обдарованими студентами наукового стажування за кордоном, ознайомлення з передовими світовими досягненнями техніки і технологій, приладами та науковим обладнанням;

- публікацію за кордоном у провідних наукових та науково-технічних виданнях наукових результатів, які не є конфіденційною інформацією;
- організацію та участь у міжнародних наукових та науково-практичних конференціях, семінарах, симпозиумах;
- висування провідних учених СумДУ України на здобуття міжнародних премій.

10. Студентська наукова робота

- 10.1. Складовою науково-технічного потенціалу СумДУ є науковий доробок студентів, який відповідно до чинного законодавства передбачає: науково-дослідну роботу, що включена в графік навчального процесу (курсіві і кваліфікаційні роботи, практичні і лабораторні заняття, виробнича практика з елементами дослідницького характеру) та роботу, що індивідуально виконується поза графіком навчального процесу.
- 10.2. Метою залучення студентів до ННТД у СумДУ є підготовка фахівців з вищою освітою, здатних творче мислити, з вмінням займатись самоосвітою, ставити і вирішувати проблеми пошукового характеру та створення наукового резерву для формування майбутнього контингенту аспірантів.
- 10.3. Формами реалізації наукової роботи студентів є:
- студент навчається за індивідуальним планом поглибленої підготовки;
  - студент є магістрантом денної форми навчання, який навчається за індивідуальним навчальним планом;
  - студент є оформленим співвиконавцем на платній або безоплатній основі держбюджетної або госпдоговірної теми, наукового гранту;
  - студент є автором або співавтором наукових статей, охоронних документів та тез доповідей на наукових конференціях;
  - студент є учасником наукових конференцій та I і II туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук або інших конкурсів наукових робіт міжнародного і всеукраїнського рівня;
  - студент є автором або співавтором виготовленого лабораторного обладнання (установка, пристрій тощо) який використовується у наукових дослідженнях і навчальному процесі.
- 10.4. На кафедрах університету з числа студентів, що займаються ННТД створюються проблемні групи, наукові гуртки, конструкторські і проектно-технологічні бюро, науково-дослідні лабораторії і інститути, які складають основу студентського наукового товариства кафедр і факультетів. Робота науково-дослідних студентських інститутів і студентського наукового товариства визначається окремими Положеннями.
- 10.5. Кожен викладач СумДУ здійснює протягом навчального року керівництво

науковою роботою не менше двох студентів, про що обов'язково зазначається у його контракті.

11. Висвітлення результатів наукових досліджень

11.1. Результати, отримані при виконанні науково-дослідної роботи в СумДУ її авторами у встановленому порядку публікуються у науково-періодичній літературі (вітчизняні і закордонні журнали і збірники наукових праць) і монографіях та проходять апробацію на наукових конференціях різного рівня з публікацією тез доповідей і статей у відповідних матеріалах конференції.

11.2. СумДУ є засновником і співзасновником наукових видань-журналів:

- Вісник Сумського державного університету:

- Серія «Фізика, математика, механіка»;
- Серія «Технічні науки»;
- Серія «Медицина»;
- Серія «Економіка»;
- Серія «Філологія»;

- Механізм регулювання економіки;

- Проблеми і перспективи управління в економіці;

- Сумська старовина;

- Сумський історико-архівний журнал;

Порядок видання наукових журналів та фінансові засади діяльності редколегій визначається окремим Положенням.

11.3. Наукові журнали університету публікують спеціально підготовлені статті, що містять нові теоретичні, експериментальні і практичні результати наукових досліджень у галузях фізико-математичних, технічних, економічних, медичних, та гуманітарних наук. Матеріали, подані в редакційні колегії журналів, проходять незалежне рецензування за наслідками якого, стаття може бути рекомендована до друку, направлена на доопрацювання або відхилена.

11.4. Заснування нових наукових видань університетом здійснюється у встановленому порядку.

11.5. СумДУ може виступати організатором та спів-організатором міжнародних, Всеукраїнських та регіональних наукових і науково-технічних нарад, семінарів, симпозіумів та конференцій. Порядок проведення вказаних заходів визначається окремим Положенням.

11.6. Щорічно на факультетах та інститутах проводяться науково-практичні конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів, на яких зокрема заслуховуються доповіді студентів, науковою роботою яких

керували викладачі кафедр, і доповіді аспірантів університету. До участі у роботі цих конференцій можуть долучатись студенти і аспіранти сторонніх організацій. Назви секцій інститутських (факультетських) конференцій, як правило, відповідають переліку напрямів, за якими проводиться Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук.

11.7.3 метою ефективного використання інтелектуального і наукового потенціалу, забезпечення сучасних методів управління діяльністю у сфері інтелектуальної власності та сприяння розвитку цивілізованої системи комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності у складі СумДУ створюється група фахівців у сфері інтелектуальної власності, діяльність якої підпорядкована проректору з наукової роботи.

11.8. Група вирішує питання, які пов'язані з проведенням патентних досліджень, підготовкою документів для отримання патентів і ліцензій, оформляє патентний захист об'єктів інтелектуальної власності, здійснює інформаційне забезпечення наукової діяльності.

Проректор з наукової роботи

А.М. Черноус

Начальник НДС

В.А. Осіпов

ПОГОДЖЕНО

Перший проректор

В.Д. Карлуша

Проректор з НПР та міжнародних зв'язків

І.В. Єременко

Проректор з НПР та ФЕД

В.О. Касьяненко

В. о. головного бухгалтера

Н.І. Барикіна

Начальник планово-фінансового відділу

Т.О. Кірсанова

Юрисконсульт

О.М. Вакуленко

Голова профспілкового комітету

В.О. Боровик

Положення розглянуто і схвалено науковою радою (протокол №4 від 22 листопада 2007р.) та Вченою радою СумДУ (протокол № 5 від 13 грудня 2007р.).

Секретар Вченої ради

А.І. Рубан

